

SISUPARTIOTOIMINNAN MERKITYS NUORTEN

ITSETUNNOLLE JA ITSENÄISTYMISELLE

Outi Reuter

Opinnäytetyö, kevät 2014

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Pieksämäen toimipiste

Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakoninen sosiaalityön

suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK)- diakoni

TIIVISTELMÄ

Outi Reuter. Sisupartiotoiminnan merkitys nuorten itsetunnolle ja itsenäistymiselle. Diak, Pieksämäen toimipiste, Pieksämäki, kevät 2014, 51 s., 6 liitettä.
Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalian koulutusohjelma, Sosionomi(AMK)- diakoni.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, oliko sisupartiotoiminnalla merkitystä nuorten itsetunnolle ja itsenäistymiselle myös harrastuksen ulkopuolella siviilielämässä. Usein aistivammat ja liikuntarajoitteiset partiolaiset integroituivat tavallisiin ryhmiin, kun taas psyykkisesti kehitysvammaiset toimivat usein omissa ryhmissään. Tällöin partiiohjelma ja toiminta oli helppo soveltaa ryhmän taitojen mukaisesti. Tutkimuksessa keskityttiin lähinnä psyykkisesti kehitysvammaisiin partiolaisiin. Antoiko sisupartiotoiminta valmiuksia ja rohkeutta lähteä itsenäisesti toimimaan kodin ulkopuolelle? Kuinka he kykenivät hoitamaan itsenäisesti omia asioitaan?

Tutkimuksessa haastateltiin kehitysvammaisia partiolaisia (sisupartiolaisia). Haastattelu tehtiin sovelletulle partiopäällikkökurssille osallistuneille sisupartiolaisille. Valtakunnallisille sisujohtajapäiville osallistuneille johtajille tehtiin samanaikaisesti oma kirjallinen kyselynsä.

Aineistona käytettiin kahdentoista sisupartiolaisen haastattelua ja kymmenelle sisujohtajalle osoitettua kirjallista kyselyä, jotka suoritettiin paikan päällä. Kyselyyn osallistuvien määrä oli varsin rajallinen. Materiaali analysoitiin manuaalisesti.

Sisupartiotoiminta tukee osaltaan sisupartiolaisten erilaisten taitojen opettelemista ja auttaa heitä toimimaan itsenäisesti partion ulkopuoleisessa elämässä. Tutkimuksessa saadun tiedon määrä jäi valitettavan vähäiseksi, koska partiokurssilla oli odotettua vähemmän osallistujia.

Partiotoiminnan tavoitteet ja menetelmät sopivat myös sisupartiotoimintaan. Noudatettavista menetelmistä varsinkin nousujohteisuus kannustaa sisupartiolaisia yrittämään parhaansa ja näin vahvistaa heidän itsetuntoansa ja sitä kautta kannustaa itsenäiseen toimintaan elämässä.

Asiasanat: sisupartio, sisu, kehitysvammainen, itsetunto

ABSTRACT

Reuter, Outi. Meaning of scouting for the disabled for the young people self-esteem and emancipation. 51p., 6 appendices. Language: Finnish. Pieksämäki, Spring 2014.
27.1.2014. Diaconia University of Applied Sciences. Social service degree: Bachelor of Social Services- Church Social Worker.

The aim was to find out if disabled scouting has significance for disabled scouts' self-esteem and becoming independent beyond their diversion. Usually the sense-impaired and physically disabled scout integrates into regular groups, while psychological disabled work in their own groups. In that case the scout program and the activities can be easily applied with the ability on the group level. This study focused mainly on the psychologically disabled scouts. Did the scouting of the handicapped give readiness and courage to leave the house and work independently outside the home? How were they able to take care of their own businesses?

The handicapped scouts were interviewed for this research. The interview was made with the disabled scouts who participated in the chef of the scouts-course. The participating disabled persons' leader in the nationwide disabled leader days was also taken note of in their own literal survey.

The material which was used was a questionnaire from 12 disabled scouts and 10 from their leaders. The questionnaires were taken on site. The number of people who take part in the questionnaire was limited. The material was analyzed manually.

The scouting with the disabled is support for disabled scouts while learning different kinds of abilities and helps them to get along outside the diversion. Unfortunately the obtained information was narrowed, because the course was smaller than expected.

Aims and the methods of the scouts fit well in disabled scouting. From the scouting methods, especially ascending stimulates the disabled scouts to try their best, reinforces their self-esteem and with that, encourages them to be independent in life.

Keywords: Handicapped scouting, handicapped scout, mentally handicapped, self-esteem

SISÄLTÖ

1 PARTION MERKITYS VAMMAISILLE PARTIOLAISILLE	6
2 PARTIOTOIMINTA.....	8
2.1 Partimaailmanlaajuisena liikkeenä	8
2.2 Partio-ohjelma	9
2.3 Partion arvot	9
2.4 Partion kasvatustavoitteet ja menetelmät	10
2.5 Yhteistyö evankelis- luterilaisen kirkon kanssa	12
3 SISUPARTIO.....	14
3.1 Sisupartiotoiminnan historiaa ja nykytilanne	14
3.2 Sisupartion toimintamalli	15
3.3 Kehitysvammaisuus ja sisupartiotoiminta	16
4 KEHITYSVAMMAISET JA HEIDÄN SOSIAALINEN ELÄMÄNSÄ.....	19
4.1 Itsetunto ja sosiaalistuminen.....	19
4.2 Kommunikointi.....	20
4.3 Koulutus.....	20
4.4 Työ.....	21
4.5 Asuminen.....	21
5 TUTKIMUSPROSESSIN KUVAUS	22
5.1 Tutkimuksen tavoite	22
5.2 Kohderyhmät ja tutkimusmenetelmät.....	22
5.3 Aineiston keruu, analysointi ja aikataulu	23
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	24
6.1 Sisujen taustatietoja	24
6.2 Sisujen sosiaalinen elämä ja harrastukset.....	24
6.3 Erilaisia opittavia asioita oli paljon	27
6.4 Sisujohtajien taustatietoja	27
6.5 Sisutoiminta osana seurakunnan toimintaa.....	28
6.6 Sisutoiminnan näkyminen sisujen kehityksessä	28
7 SISUPARTIOINNIN TUKI ITSENÄISTYMISELLE.....	30
8 SISUJEN KANNUSTAMINEN	32
9 POHDINTA	33

LÄHTEET	34
LIITE 1: Suomen partiolaisten monimuotoisuuslinjaus	36
LIITE 2: Partiomenetelmät	38
LIITE 3: Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry:n ja Suomen evankelis–luterilaisen ... kirkon välinen yhteistyösopimus	40
LIITE 4: Tarina kahdesta sammakosta	45
LIITE 5: Kysely sisupartiolaisille	46
LIITE 6: Kysely sisujohtajille	50

1 PARTION MERKITYS VAMMAISILLE PARTIOLAISILLE

Olen toiminut useita vuosia partiossa ja viime aikoina ensisijaisesti sisupartiolaisten kanssa. Sisupartiolaisella tarkoitetaan lasta ja nuorta, jolla on erityistarpeita tai jokin muu erityisominaisuus tai hänen liikkumisensa on rajoittunutta. Heitä ovat esimerkiksi psyykkisesti ja fyysisesti kehitysvammaiset sekä aisti- ja liikuntavammaiset. Jatkossa käytän tutkimuksessani heistä termiä sisu. Usein vammoihin liittyy myös vaikeutta kommunikoinnissa. Tässä tutkimuksessa kiinnitän huomiota lähinnä kehitysvammaisiin, joiden älyllinen kehitys poikkeaa normaalina pidetystä. Meille kaikille on tärkeää saada kavereita. Haluamme oppia uusia asioita ja toimimaan itsenäisesti mutta myös yhdessä muiden kanssa. Uusia sisuja koetetaan jatkuvasti rohkaista lähtemään toimintaan mukaan. Partio-ohjelmaa sovelletaan aina olosuhteiden ja osallistujien toimintakyvyn mukaan. Siitä on tarkoitus tehdä sisuille sopivan haastavaa, niin että toiminnassa säilyy mielekkyys. Toiminnan tulee vastata kohderyhmän taitoja ja tarpeita, mutta se ei saa myöskään ylittää ryhmän jäsenten suorituskykyä ja siten masentaa heitä. Ohjelman suunnittelussa tulee muistaa nousujohteisuus ja sen myötä sisuille järjestettävän koulutuksen merkitystä tulisi korostaa nykyistä enemmän.

Sisutoimintaa on Suomessa ollut jo 85 vuotta, mutta vasta viime vuosina on alettu kehittää sisuille omaa sovellettua kurssitoimintaa. Heidän käytyään partiokursseja, etenkin partiojohtajan peruskurssin, olen ilokseni ja hiukan yllätyksekseni nähnyt huomattavaa muutosta heidän itsenäistymisessään. Sisut ovat tuoneet omia ajatuksiaan rohkeammin esille, ja heidän itsetuntonsa on kohonnut. He lähtevät rohkeasti puhumaan heille tärkeistä asioista ja tuovat esille oman halunsa itsenäistyä ja ottaa välimatkaa esimerkiksi vanhempiltaan. He haluavat itse vaikuttaa omiin tekemisiinsä ja valintoihinsa.

Halusin selvittää, onko partiotoiminnalla muuallakin ollut havaittavissa vastaavanlaista itsenäisyyden kehitystä sisujen elämässä, ja millainen merkitys toiminnalla on ollut partion ulkopuolella. Halusin saada tietoa siitä miten paljon sisupartiolaiset liikkuvat kodin ulkopuolella itsenäisesti ja hoitavat arkisia asioitaan omatoimisesti.

Tutkimuksessa teoriaosassa käyn ensin läpi partion periaatteita. Sen jälkeen käsittelem sisupartioimintaa ja poimin joitakin otteita kehitysvammaisuudesta, joita on havaitta-

vissa myös sisupartiolaisten kanssa toimiessa. Kertaan kevyesti myös hiukan sitä mitä tarvitaan itsetunnon lisääntymiseen ja itsenäistymisen edellytyksiä. Tutkimuksessa tavoitteeksi olen asettanut selvittää, onko sisupartioiminnalla merkitystä nuoren itsetunnon ja itsenäistymiselle. Materiaalia keräsin sisupartiolaisilta haastattelemalla ja sisujohtajilta kyselylomakkeella yhden tapahtumaviikonlopun aikana. Tutkimustulosten koostamisen jälkeen pohdin, kuinka kaikenlainen sisujen kannustaminen ja rohkaisu partioiminnassa on edistänyt sisujen asemaa yhteiskunnassa.

2 PARTIOTOIMINTA

Partio on nuorisojärjestö, joka on puoluepoliittisesti sitoutumaton, eikä siinä katsota uskontokuntaa vaan noudatetaan uskonnonvapauden periaatetta. (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry i.a.) Partio on avoin harrastus kaikille, jotka hyväksyvät partion päämäärän ja arvopohjan. Toiminnassa noudatetaan yhdenvertaisuusperiaatetta. Osallistujilta ei kysytä etnistä tai kulttuurista taustaa, kieltä, uskontoa eikä vakaumusta. Toimintakyky ei saa olla esteenä osallistumiselle, ei myöskään sukupuoli-identiteetti, sukupuolen ilmaisu eikä seksuaalinen suuntautuminen. (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry i.a.)

2.1 Partio maailmanlaajuisena liikkeenä

Partiotoimintaa on kaikkialla maailmassa. Lordi Baden-Powell aloitti partiotoiminnan Englannissa vuonna 1907. Partiolaisia on tätä nykyä 216 maassa ja yhteensä noin 38 miljoonaa jäsentä. Liike on jakautunut kahdeksi maailmanjärjestöksi, joista toinen on suunnattu pääsääntöisesti tytöille ja toinen pojille. (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry i.a.)

Tyttöjen maailmanjärjestön nimi on **Partiotyttöjen Maailmanjärjestö eli WAGGGS** (World Association of Girl Guides and Girl Scouts), joka on perustettu vuonna 1928. WAGGGS:issa on jäsenmaita noin 130 ympäri maailmaa ja siihen kuuluu noin 10 miljoonaa tyttöä. Toiminnassa painotetaan tyttöjen mahdollisuutta harrastaa ja parantaa muutenkin heidän yhteiskunnallista asemaansa. Kehitysmaissa etenkin tähän kiinnitetään huomiota. (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry i.a.)

Poikien järjestön nimi on **Partioliikkeen Maailmanjärjestö eli WOSM** (World Organisation of the Scout Movement). Siihen kuuluu myös tyttöjä ja yhteensä jäseniä on noin 28 milj., tyttöjä heistä on noin kolmannes. (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry i.a.)

2.2 Partio-ohjelma

Partio-ohjelma tarjoaa toimintaa eri-ikäisille (7–22v) lapsille ja nuorille. Tekeminen on monipuolista. Siinä edetään viiden eri ikäkausiohjelman mukaan. Nuorimmat ovat **sudenpentuja**. He ovat iältään 7–9-vuotiaita. Sudenpentujen ohjelma on vielä paljon pelaamista ja leikkimistä. Toiminta keskittyy paljon kokoontumistilaan eli kololle ja sen lähiympäristöön. Seuraavaa ikäkautta kutsutaan **seikkailijoiksi**. He ovat iältään 10–12-vuotiaita. Seikkailijoiden ohjelmassa liikutaan reippaammin kolon ulkopuolella ja hiukan jo kauempanakin erilaisissa tilanteissa. **Tarpojat** ovat 12–15-vuotiaita. Tarpojien ohjelma on jo vaativampaa. Uusissa ympäristöissä liikutaan jo aktiivisesti ja tehtävät ovat haastavampia. Tytöt ja pojat toimivat osittain yhdessä. Ohjelmassa tulee mukaan toimintaharjoituksia ja pysähtymisiä, joissa pohditaan elämään liittyviä erilaisia arvoja ja asioita. **Samojat** ovat ikävuosiltaan 15–17-vuotiaita. Heidän ohjelmansa painottuu muun muassa ideointiin, suunnitteluun ja johtamisharjoituksiin. Partiossa kartutetaan jatkuvasti omia taitoja ja harjoitellaan vanhoja jo aikaisemmin opittuja. **Vaeltajat** ovat 18–22-vuotiaita. He tekevät pitkälle itse omat suunnitelmansa, jotka ohjaavat toimintaa ja oppimista selvästi itse valittuun päämäärään. Läpi koko ohjelman noudatetaan nousujohteisuutta. Tätä toteutetaan myös sisujen toiminnassa. (Malkakorpi, Haarala, Saloranta, Peltola & Lehikoinen 2012, 14–23.)

2.3 Partion arvot

Partion arvot tulevat esille lyhykäisyydessään partiolupauksessa.

Lupaani parhaani mukaan rakastaa Jumalaani, omaa maata ja maailmaa, toteuttaa 'ikäkauden' ihanteita ja olla avuksi toisille. (Eskola & Huosianmaa 2009, 9).

Antaessaan partiolupauksen partiolainen sitoutuu partion arvoihin. Se vahvistetaan kaikkien ikäkausien alussa. (Eskola & Huosianmaa 2009, 9–10.)

Partiolupauksen ohjenuorana ovat kaikilla ikäkausilla omat ihanteensa. Joka ikäkauteen siirryttäessä tulee yksi ihanne edellisten lisäksi ja vaeltajilla niitä tulee kaksi. Sudenpen- nuilla ihanteita on kaksi: *kunnioittaa toista ihmistä* ja *rakastaa luontoa ja suojella ympäristöä*. Seikkailijoilla tulee yksi ihanne lisää, *olla luotettava*. Tarpojilla ihanteita on

yhteensä jo neljä, lisäksi tulee *rakentaa ystävyyttä yli rajojen*. Samoajat toimivat viiden ihanteen mukaisesti, jolloin lisäksi edellisiin tulee *tuntea vastuunsa ja tarttua toimeen*. Vaeltajilla ohjenuorana ovat kaikki seitsemän ihannetta, joista viimeiset ovat *kehittää itseään ihmisenä ja etsiä elämän totuutta*. (Eskola & Huosianmaa 2009, 11.)

Suomen Partiolaisten monimuotoisuuslinjauksessa (liite 1.) on asetettu partiotoiminnalle tavoite, jossa tähdätään siihen, että partio olisi kaikkien saavutettavissa oleva harrastus. Se on tarkoitettu kaikille lapsille ja nuorille, riippumatta heidän ominaispiirteistään.

Partio on kasvatustoimintaa, jonka tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kasvua heidän yksilölliset ominaispiirteensä huomioon ottaen. Päämääränä on persoonallisuudeltaan ja elämäntavoiltaan tasapainoinen, vastuuntuntoinen, aktiivinen sekä itsenäisesti ajatteleva paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen yhteisön jäsen. (Lehtovaara, Honkasalo, Ali-Löytty & Malinen 2013, 40)

Partion tavoitteena on olla harrastus kaikille niille, jotka sitoutuvat partion arvoihin. Avoin partio toimii yhdenvertaisuuden periaatteella, jolloin harrastaminen on mahdollista uskontoon tai vakaumukseen, etniseen tai kulttuuriseen taustaan, kieleen, sukupuoli-identiteettiin tai sen ilmaisuun, seksuaaliseen suuntautumiseen tai toimintakykyyn katsomatta. Partion tavoitteena on toimia tasa-arvoisesti ja esteettömästi sukupuolesta, alueesta, perhetaustasta tai toimintakyvystä riippumatta. Kaikilla on oikeus tulla nähdyksi ja kuulluksi juuri sellaisina kuin he ovat. Partio tarjoaa mahdollisuuden toimia erilaisten lasten ja nuorten kanssa ja näin kasvattaa ja kasvaa moninaisuuteen, tasavertaisuuteen, erilaisuuteen ja oppia kunnioittamaan ja huomioimaan erilaisia mielipiteitä. (Frantsi, Isokallio, Kemppi, Korppinen, Ojala, Reuter & Vuorinen 2012, 18–19.)

2.4 Partion kasvatustavoitteet ja menetelmät

Partio on kasvatusjärjestö, jolla on neljä tavoitetta. Päämääränä on kasvattaa kansalaisia, jotka ovat tasapainoisia suhteessa itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan ja ympäristöön. Aikuisen merkitys kasvattajana on suuri mm. ikäkauden johtajana (Eskola & Huosianmaa 2009, 2).

Kun puhutaan **suhteesta itseensä**, silloin päämääränä on, että jokainen lapsi oppisi terveitä elämäntapoja sekä erottamaan oikean ja väärän. Partiolaista kannustetaan käyttä-

mään luovuuttaan ja kekseliäisyyttään asioiden käsittelyssä, heitä opetetaan rohkeuteen ja varmuuteen tarttua esille tuleviin tehtäviin. Tarkoituksena on, että yksilö oppii oman elämänsä hallintaa, ja häntä autetaan muodostamaan omaa maailmankatsomustaan. **Suhteessa toisiin ihmisiin** tavoitteena on opettaa näkemään erilaisuuden rikkaus ja ihmisyyden arvo. On myös kehitettävä kykyä asettua toisen asemaan sekä tuntea oma vastuunsa ympärillä olevaan, oppia reiluutta ja ilmaisemaan omat tunteensa ja mielipiteensä rakentavasti erilaisissa tilanteissa. **Suhteessa yhteiskuntaan** painotetaan toimimista ryhmän jäsenenä ja osana isoakin organisaatiota. Tarkoitus on oppia hoitamaan yhteisiä asioita ja ymmärtämään itsensä osaksi paikallista, kansallista ja jopa kansainvälistä yhteisöä. Opitaan myös arvostamaan ja kunnioittamaan niin omaa kuin muitakin kulttuureja. Neljäntenä tavoitteena nähdään jokaisen **oma suhde ympäristöön**. Tähdätään kykyyn liikkua suomalaisessa luonnossa ja korostetaan luonnon merkitystä, sen arvoa, sekä luonnon säilyttämisen tärkeyttä. Tavoitteena on, että lapset oppisivat tuntemaan vastuunsa ja velvollisuutensa ympäristöönsä ja sen suojelemista kohtaan. (Eskola & Huosianmaa 2009, 3.)

Kasvatustavoitteisiin päästään partiomenetelmillä, joita on kahdeksan (liite 2). Ne auttavat tavoitteiden saavuttamisessa ja ovat apuna ohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa. Yksi partiomenetelmistä on **sitoutuminen partion arvoihin**, joka tapahtuu silloin kun lapsi tai nuori, miksei aikuinenkin, antaa partiolupauksen. Tällöin partiolainen on tehnyt valinnan itse, ja asiasta on juteltu yhdessä ennen lupauksen antamista. Partiossa käytetään paljon **symboliikkaa**, joka yhdistää partiolaisia. Jotkut symboleista ovat kansainvälisiä. Partio-ohjelma pidetään **nousujohteisena**, jolloin iän karttuessa haasteet vastaavat kehitys- ja ikätasoa. **Vartiojärjestelmä** opettaa vastuuseen ja velvollisuuteen. Se opettaa lapsia ja nuoria näkemään itsensä ryhmän jäsenenä, toimimaan ryhmässä ja myöhemmin toimimaan ryhmänjohtajana. Yhdessä tehdään suunnitelmia ja päätöksiä, pohditaan onnistumisia, ja etsitään yhdessä asiat, joiden oppimiseen on syytä kiinnittää huomiota. Partiossa usein **opetetaan tekemisen kautta** asioita jolloin saadaan kokemus omin käsin tekemisestä. Ikäkausiohjelmaa on aina 23 ikävuoteen saakka, jonka jälkeen toimitaan **tukevana aikuisena** ja ollaan tarvittaessa apuna ja annetaan nuorille mahdollisuus toimia myös haastavissa tehtävissä. **”Päivän hyvän työn”** tekemiseen opetellaan pienestä pitäen. Sen tarkoitus on opettaa lapsia ja nuoria huomioimaan toisia. Aikaa myöten opitaan elämään aktiivisina yhteiskunnan jäseninä. **Luonnossa toimimisessa** opitaan erilaisia taitoja, joilla selviydytään suomalaisessa luonnossa tarkoituksenmukai-

sesti ja oivalletaan luonnon säilyttämisen merkitys. (Malkakorpi, Haarala, Saloranta, Peltola & Lehikoinen 2012, 9–11.)

2.5 Yhteistyö evankelis- luterilaisen kirkon kanssa

Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry ja Suomen evankelis-luterilainen kirkko ovat tehneet yhteistyösopimuksen (liite 3). Sen mukaan lippukunnissa, jotka ovat partiossa toimivia paikallisjärjestöjä, partiokasvatukseen tulisi tukea lasten ja nuorten asennoitumista uskontoon antamalla tunnustuksellista uskontokasvatusta, sillä sehän on osa partiokasvatusta. Suomessa partiolippukunnilla n. 70 %:lla on taustayhteisönään evankelis-luterilainen seurakunta. Partion ja kirkon pitkä yhteinen historia näkyy yhteistyössä. Nykyisellään on paljon toisin uskovia, joille on myös osoitettava kunnioitusta ja mahdollistettava uskonnonvapaus. Suurissa tapahtumissa pyritään tarjoamaan myös muiden uskontokuntien tunnustuksellista opetusta. (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry & Kirkkohallitus 2008.)

Pohja partion uskonnolliselle kasvatukselle juontaa juurensa kansainvälisiin partiojärjestöihin ja niiden arvopohjaan. Näiden ihmiskuva perustuu ajatukselle, että ihmisillä on velvollisuuksia, jotka perustuvat ihmisen suhteeseen Jumalaan, itseensä ja toisiin ihmisiin sekä luontoa ja ympäristöä kohtaan. Kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategiat pohjautuvat niin ikään kristilliseen uskoon ja lähimmäisenrakkauteen nousten lähetyskäskystä ja lasten evankeliumista. Tässä kohdassa tavoitteet yhdistyvät ja tukevat toinen toistaan. (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry & Kirkkohallitus 2008.)

Kirkko tukee partion uskonnollista kasvatusta tuottamalla materiaalia. Seurakunnilla saattaa olla työntekijöitä, joiden toimenkuvaan kuuluu partio. Heitä kutsutaan partiossa sepoiksi. Heidän tehtävänä on toimia yhdyslenkkinä partion ja seurakunnan välillä. (Suomen Partiolaiset 2008 i.a.) Seppotoiminta luo kaikille partiotyötä tekeville seurakuntien työntekijöille yhteistyöverkoston, jonka kautta he saavat vertaistukea ja voivat tehdä yhteistyötä partiorintamalla usein varsinkin suurien partiotapahtumien yhteydessä. (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry & Kirkkohallitus 2008.)

Tavoitteena on, että partiolippukunta ja paikallisseurakunta tekevät taustayhteistyösopimuksen. Sopimuksessa voidaan tarkemmin määritellä sepon rooli yhdyshenkilönä lippukunnan ja seurakunnan välillä. Taustayhteistyösopimuksen mukaisesti lippukunnan toiminnan tulisi olla yhdenvertaista toimintaa seurakunnan muun toiminnan rinnalla. Sepon tulisi olla toiminnan mahdollistajana, ei sen keskipiste. Hänen tehtävänä on tukea partionjohtajia heidän pestissään, ja hän voi olla konkreettisesti apuna leireillä tai retkillä sekä tarvittaessa hankkia esim. toimintamateriaalia lippukunnan tarpeisiin. (Lehtovaara, Honkasalo, Ali-Löytty & Malinen 2013, 17.)

Lippukunnan uskontokasvatus kuuluu partionjohtajille, mutta seppo voi toimia siinä apuna mm. järjestämällä koulutusta ja hankkimalla tarvittavia materiaaleja. Seppo on yhdyshenkilö seurakunnan ja partion välillä muistuttaen puolin ja toisin yhteistyösopimuksen velvoitteista. Hän on usein pysyvä henkilö, joka on useita vuosia lippukunnan toiminnassa mukana. Muut johtajat vaihtuvat aika ajoin, mutta seppo pysyy ja voi näin toimia tiedon ja perinteiden välittäjänä lippukunnassa. Hän on myös lippukunnan aikuisten tuki ja edustaa kirkon arvomaailmaa. (Lehtovaara, Honkasalo, Ali-Löytty & Malinen 2013, 18–19.)

3 SISUPARTIO

Viimevuosisadan alkupuolelta lähtien on ollut sisutoimintaa, jonka idea sai alkunsa Baden-Powellilta itseltään. Tänä päivänä sisut määritellään seuraavasti:

Sisupartiolaisia ovat partiolaiset, jotka tarvitsevat erityistä tukea partiossa vamman tai pitkäaikaissairauden tai muun ominaisuuden takia. Sisutoiminnassa on ohjaajia enemmän kuin muissa ryhmissä ja tarvitaan aikuisen tukea. Partio-ohjelmaa sovelletaan osanottajien tarpeiden mukaan. (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry i.a.)

3.1 Sisupartio toiminnan historiaa ja nykytilanne

Suomessa sisupartiointia on ollut jo vuodesta 1928 lähtien. Partiota vedettiin aluksi keilumielessä Helsingin Sokeainkoulussa. Ensimmäinen sisulippukunta perustettiin Vaajasalon parantolaan Pohjois-Savoon vuonna 1932 ja Porvooseen samana vuonna ruotsinkielinen sisulippukunta. Helsinkiin Sokeainkoululle perustettiin virallisesti vastaava lippukunta pari vuotta myöhemmin 1934. Pojille perustettiin lippukunta Kuopion NMKY alaisuuteen 1937. Alussa sisulippukunnat perustettiin usein tavallisten lippukuntien yhteyteen. Sokeainkoulut ovat olleet varsinkin alkuaikoina aktiivisia partiotiimijoita. (Puomilahti, Lappalainen & Varis 2006, 194.)

Tällä hetkellä Suomessa on sisupartiolaisia noin 450 ja toimintaa löytyy noin 60 lippukunnassa, joista kaksi on varsinaisia sisulippukuntia. Näihin kuuluu pääsääntöisesti vain sisupartiolaisia ja heidän johtajiaan. Partiolaisia taas on Suomessa yhteensä noin 60 000. (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry. i.a.)

Sisuja on ympäri maailmaa. Heillä on täysi oikeus kuulua maailmanlaajuiseen partioveljes- tai partiosisarkuntaan. (Kautto, Soininen, Kautto, Viik & Lahti 2010.) Sisupartiolaisten asioista keskustellaan mm. kaksi kertaa vuodessa Euroopan eri maissa pidettävissä kansainvälisissä Overture Network Meeting-seminaareissa. Ne ovat epävirallisia tapaamisia, ja niissä on kaksi keskustelulinjaa. Toinen kanava käsittelee sisuja, toisella keskustellaan pääasiassa nuorista, joilla on maahanmuuttotaustaa. Kukin maa voi lähettää edustajansa näihin tapaamisiin. Itse pääsin osallistumaan tällaiseen seminaariin Mal-

talla vuonna 2012 Suomen edustajana kahden muun partiojohtajan kanssa. Seminaarin osallistujat olivat valmistelleet pieniä alustuksia tekemästään partiotyöstä kotimaissaan. Työpajojen vilkkaan keskustelun pohjana käytettiin em. puheenvuoroja. Seminaarin aikana juteltiin sisutoiminnasta eri maissa. Haasteet ovat hyvin samantyyppisiä kaikkialla.

3.2 Sisupartion toimintamalli

Sisut voivat olla aisti-, liikunta- tai kehitysvammaisia henkilöitä. Usein mielletään, että sisut ovat kehitysvammaisia, sillä aisti- ja liikuntavammaiset integroituvat helpommin tavallisiin partiolaisten ryhmiin. Heillä saattaa olla oma avustajansa tai jos sellainen ei ole välttämätön, he toimivat ryhmässä muiden jäsenten avustamina. Liikuntavammaisten kanssa kulkemisen helpottamiseen tarvitsee kiinnittää varsin paljon huomiota, mutta useinkaan sitä ei koeta suurena esteenä. On vain mietittävä miten liikkumisen voisi tehdä mahdolliseksi. (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry. i.a.)

Sisupartiolalla ja peruspartiolla on sama tavoite eli kasvattaa aktiivisia yhteiskunnan jäseniä. Molemmissa käydään läpi samaa partio-ohjelmaa, sisuilla tosin soveltaen. Partiossa opetellaan jokapäiväisiä arkisia taitoja, esimerkiksi kierrätetään, liikutaan kaupungilla ja kokkaillaan. (Kautto, Soininen, Kautto, Viik & Lahti 2010.) Sisut voivat toimia muiden ikäistensä kanssa tai jos heitä on useita, he saattavat toimia tällöin omana ryhmänään, jolloin heidän ryhmässään on enemmän ohjaajia. Sisujen kanssa käydään niin ikään ikäkausiohjelmaa. Sitä sovelletaan osanottajien kehitystason mukaan. Aina sisujen fyysisen iän perusteella ei voida määrittää suoritettavaa ikäkausiohjelmaa, koska heidän henkinen ikänsä ei vastaa ns. normaalia kehitystä. (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry. i.a.)

Nousujohteisuuden tuloksena osa sisupartiolaisista voi edetä johtajatehtäviin, mutta osa heistä pysyy koko ajan ryhmän perusjäseninä. Sisuryhmissä, joissa jäsenet ovat vuodesta toiseen samoja, toiminnan nousujohteisuuteen täytyy kiinnittää erityistä huomiota. Toiminta saadaan pysymään jatkuvasti kehittävänä, kun etsitään keinoja tehdä aktiviteeteista aina hiukan haasteellisempia ja tehdään ne vaihdellen eri tavoilla. (Kautto, Soininen, Kautto, Viik & Lahti 2010.)

Sisuryhmissä on hyvä olla tavallista enemmän johtajia, avustajia ja tarvittaessa esimerkiksi tulkki. Jollakin ryhmäläisellä saattaa olla kokouksissa ja tapahtumissa mukanaan henkilökohtainen avustajansa. Johtajien ja avustajien määrä riippuu ryhmäläisten tarpeista. Apujohtajina voivat toimia mm. vanhemmat, lippukunnan muut johtajat tai vaikkapa alan opiskelijat. Hyvän sisujohtajan tunnistaa innokkuudesta, hänen kyvyistään ja halustaan soveltaa partio-ohjelmaa ja vetää partiotoimintaa. Hänen tulee olla avoin erilaisuutta kohtaan ja tulisi pystyä asettumaan toisen asemaan. Johtajan on syytä varautua myös haasteisiin ja vaikeuksiin. Ilon ja onnistumisen kokemukset ovat palkkio, sillä kärsivällisyys usein palkitaan sisujen kanssa toimittaessa. Heillä oppiminen vaatii aina vain toistoja ja kertausta, mutta onnistumisen kokemus on kaikilla silloin sitäkin suurempi. Joskus sisujen kanssa kommunikointi voi olla vaikeaa ja siihen ratkaisun keksiminen vaatii luovuutta. Johtaja voi kysyä tällöin neuvoa ja ohjausta sisujen vanhemmilta, hoitohenkilökunnalta tai huoltajilta, sillä usein heiltä saa parhaan avun. Hehän tuntevat lapsensa ja nuorensa parhaiten, ja näin ollen he ovat asiantuntijoita. Uusia sisujohtajia on usein vaikea löytää, sillä he saattavat vierastaa vammaisia ja ajatella, etteivät osaa toimia heidän kanssaan. Jos sisut ovat näkyvä osa lippukuntaa ja sen toimintaa, he tulevat tutuiksi eikä heitä tarvitse enää arastella. Kun sisuihin on totuttu, on helpompi lähteä heidän kanssaan ryhmässäkin toimimaan ja solmia kaveri- ja ystävyysuhteita. (Kautto, Soininen, Kautto, Viik & Lahti 2010.)

Sisupartiolaisten tunnussatuna on tarina kahdesta sammakosta. Niiden pudottua kermastiaan toinen niistä pelastui sisukkuutensa ansiosta, kun taas toinen sammakko luovutti yrittämättä (liite 4). Sisujen tunnuksena käytetään kuvaa, jossa jalussolmun keskellä on sisukas sammakko. Jalussolmu on sellainen solmu, jonka voi tehdä pitäväksi eri vahvuisiin köysiin. Solmua ajatellaan myös symbolisesti siten, että vahvempi köysi tarkoittaa ”tervettä” partiolaista, joka tukee heikompaa partiolaista, sisua. Myös tämä sisumerkki on yksi kansainvälisistä symboleista. (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry. i.a.)

3.3 Kehitysvammaisuus ja sisupartiotoiminta

Vammaisuus on monitahoinen ilmiö fyysisine ja psyykkisine ilmiöineen. Siitä aiheutuu henkilölle haittaa ja se vaikuttaa voimavaroihin kohdata elämän realiteetit. Erilaisuuden sietäminen yhteisössä ei aina välttämättä toteudu. Vammaisuus ei ole sairaus, joka para-

nee yleensä tietyllä aikavälillä, vaan se on pysyvä ominaisuus. Yhtenä osa-alueena vammaisuudessa on älyllisen toimintakyvyn poikkeavuus. Se on joko synnynnäistä tai varhaislapsuudessa aiheutunutta. Älykkyys ilmenee siten, että henkilö kykenee käyttäytymään mielekkäästi eri tilanteissa. Suomessa lasketaan 5 %:lla olevan jonkin asteinen vamma ja vaikeavammaisia heistä on noin 1 %. Lapsilla kehitysvammaisuus on yleisin vammaisuuden muoto. Haittojen minimoimiseen pyritään yhteiskunnan erilaisin tukitoimin. Syytä on pyrkiä muuttaman asenteita vammaisuutta kohtaan positiivisemmiksi. (Lampinen 2007, 27–34.)

Yleensä sisupartio toimintaan tulee mukaan kehitysvammaisia, jotka pystyvät toimimaan jonkin verran ryhmässä itsenäisesti. Mainitsen tässä vain joitakin vammoja, joita tapaa sisupartio toiminnassa.

Downin oireyhtymä syntyy siten, että kromosomissa kaksikymmentäyksi on ylimäärä. Se voi olla vain osassa soluja, jolloin vammaisuuden oireet ovat lievemmät kuin siinä tapauksessa, että kaikissa soluissa on ylimääräinen kromosomi. Downin oireyhtymä on noin 10 % kaikista älyllisistä oireista kärsivistä kehitysvammaisista. Ulkonäöltään selvästi tunnistettavia ovat mongoleja muistuttavat Down-lapset. Vamma on aina synnynnäinen, ja valtaosa näistä lapsista syntyy iäkkäille äideille. Kaikilla näillä vammaisilla on varsin samantyyppiset psyykkiset ominaisuudet ja kehitysvammaan liittyy myös paljon fyysisiä sairauksia ja heikkoutta. Kouluiässä muutamat oppivat lukemaan ja kirjoittamaan. Osa Down-lapsista on syvästi kehitysvammaisia, osa hyvin levottomia ja vaikeita hoidettavia. Useat heistä pystyvät tekemään suojatyötä ja pystyvät tulemaan toimeen asuntoloissa. (Autio, Palo, Kaski & Manninen 1992, 41–46.)

Autismi lasketaan kuuluvan mielisairauksiin. Se on tila, joka esiintyy toisinaan kehitysvammaisilla. Oireita ovat kykenemättömyys ihmiskontakteihin, häiriöt puheen kehityksessä, pakonomaiset liikkeet, oudot leikit ja rauhattomuus. Päiväjärjestyksen muuttuminen aiheuttaa suuria ongelmia autistin kanssa toimittaessa. Syytä autismiin ei vielä tunneta. Hoidossa on saatu parhaita tuloksia käyttäytymis- ja puheterapialla. (Autio, Palo, Kaski & Manninen 1992, 154–155.)

Rettin oireyhtymään liittyy autistisia piirteitä. Käsien tarkoituksenmukainen käyttö heikentyy ja ilmenee käsien pesua muistuttavia pakkoliikkeitä. Vartalonliikkeet ovat

ataktisia. Lapsi oppii hitaasti kävelemään, ja myöhäisessä vaiheessa liikuntakyky häviää täysin. (Autio, Palo, Kaski & Manninen 1992, 104.)

CP-oireyhtymä on synnynnäinen tai varhaislapsuudessa saadun aivovaurion seurausta. Usein se aiheutuu sikiökauden aikaisesta hapenpuutteesta. Lihasjänteitä ja tahdonalaisia liikkeitä säätelevät aivojen osat ovat vaurioituneet. CP-vammat eivät parane ja niitä esiintyy noin kolmanneksella kehitysvammaisista. (Autio, Palo, Kaski & Manninen 1992, 171.)

Aistivammoista kuulovamma, vaikka lieväkin, hidastaa puheen kehittymistä ja vaikeuttaa puheen ymmärtämistä. Merkkikielen tai viittomien käyttö pitää aloittaa riittävän ajoissa. Näkövamma taas estää saamasta kokemuksia ympäristöstä ja haittaa sekä kielellistä että älyllistä kehitystä. **Liikuntavamma** voi olla myös kehitysvamma, mutta siihen ei välttämättä liity älyllisen kehityksen poikkeamaa. (Autio, Palo, Kaski & Manninen 1992, 170–178.)

4 KEHITYSVAMMAISET JA HEIDÄN SOSIAALINEN ELÄMÄNSÄ

Kehitysvammaiset ovat yhteisönsä jäseniä ja jatkuvassa vuorovaikutussuhteessa ympäristönsä kanssa.

4.1 Itsetunto ja sosiaalistuminen

Lapsen, siis myös vammaisen lapsen itsetunnon kehittymiselle on ensisijaisen tärkeää lähiympäristön, varsinkin omien vanhempien suhtautuminen häneen. Lapsi kaipaa tunnetta, että hän on omana itsenään sosiaalisesti hyväksytty. Kun lapsi alkaa tulla tietoisiksi itsestään ja vammastaan on tärkeää, että hänen kysymyksiinsä vastataan totuudenmukaisesti, mutta niin yksinkertaisesti, että lapsi ymmärtää sen. (Lampinen 2007, 34–35.)

Kun lapsi ja nuori ovat tulleet tietoisiksi vammastaan, se on yleensä suuri kolaus itsetunnolle. Mitä sitten on hyvä itsetunto? Se on tunnetta, siitä että minä olen hyvä. Ihminen näkee silloin itsessään olevia positiivisia ominaisuuksia, mutta hän voi hyväksyä myös itsessään olevat heikkoudet. Hän pystyy luottamaan itseensä ja arvostamaan itseään, näkee itsensä ainutkertaisena, mutta arvostaa myös muita ihmisiä. Hyvä itsetunto mahdollistaa omien ratkaisujen tekemisen elämässä ja riippumattomuuden muiden mielipiteistä. (Keltikangas- Järvinen 2000, 17–20.)

Vammaisen lapsen ja nuoren kehittämisessä keskeinen prosessi on sosiaalistuminen. Se tarkoittaa sitä, että hänestä tulee yhteisön jäsen olemalla riittävässä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Sosiaalistumiskehitystä hankaloittavat mm. vaikea liikunta- tai puhevamma. Sosiaalistumisen tavoitteena on kehittyminen itsenäiseksi ja toimivaksi yhteisön jäseneksi. (Lampinen 2007, 64.)

Vaikeavammaisen lapsen kohdalla on olemassa vaara, että hän jää liiaksi riippuvaiseksi lähinnä äidistään. Tällaisessa tapauksessa lapsen kehitykselle on eduksi, että hän pääsee ”yökylään”, retkelle tai leirille, jossa hän oppii tuntemaan muita ihmisiä ja luottamaan heihin. Paitsi, että näissä tilanteissa lapsi on tekemisissä vieraiden aikuisten kanssa, hän

saa yhteyden ikätovereihinsa, mihin hänellä muuten on vain hyvin vähän tilaisuuksia. Nuoren itsenäistymiselle on olennaisen tärkeää, että hän pystyy riittävän aikaisin irtautumaan vanhemmistaan, ja että nämä myös hellittävät otettaan vammaisesta lapsestaan. Jos lähipiiri tekee vammaisen puolesta liikaa asioita, se passivoi nuorta ja ehkäisee hänen itsenäistymistään. Oman elämän edellytys on arkisten asioiden oppiminen. Se ei kuitenkaan ole ehdoton edellytys, mutta kylläkin se, että henkilö saa elää ilman että toiset puuttuvat liikaa hänen toimintatapoihinsa. Vammaisen pitää saada olla itsenäinen yksilö ja elää personalisuuteensa sopivaa elämää. (Lampinen 2007, 66–67.)

4.2 Kommunikointi

Kommunikointi on ihmisyhteisöön liittymiselle olennainen taito. Kehitysvammaisista kolmannes ei osaa puhua tai puhe on niin epäselvää, että sitä ei voi ymmärtää. Puhumattomia henkilöä pidetään usein vähemmän älykkäänä kuin mitä hän todella on, ja näin hän syrjäytyy helposti. Tällaisessa tapauksessa puhekuntoutus on aloitettava mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Jos lapsi siitä huolimatta ei pysty ilmaisemaan itseään puhumalla, pitää käyttää apukeinoja sekä niistä huolimatta harjoitella ahkerasti kommunikointia. (Lampinen 2007, 78–79.)

4.3 Koulutus

Vammaisen lapsen opettamista tavanomaisessa ympäristössä on toteutettu 1960-luvulta lähtien Suomessa. Tällä tähdätään viimekädessä siihen, että aikanaan vammaisen aikuinen pystyy viettämään mahdollisimman normaalia elämää. Jos joudutaan järjestämään erityisopetusta, sen olisi tarkoituksenmukaista tapahtua samassa koulussa ei-vammaisten kanssa (Lampinen 2007, 110–112.) Peruskoulun päättymisen jälkeen tulee ajankohtaiseksi siirtyminen toisen asteen koulutukseen, ja tässä vaiheessa voidaan tarvita lisäkoulutusta ja erityistä tukea. (Lampinen 2007, 115.)

4.4 Työ

Vammaiset nuoret mieltävät työn merkityksen samanlaiseksi kuin ei-vammaiset. Se parantaa elintasoja ja tuo ihmissuhteita sekä onnistumisen kokemuksia. (Lampinen 2007, 123.) Vammaiset voivat työllistyä palvelukeskuksiin tai ns. välityömarkkinoille, joiden kautta on mahdollista työllistyä myös avoimille työmarkkinoille. Älyllisessä kehityksessään jälkeensä jääneille järjestetään kehitysvammalain perusteella päivätoimintaa. Sen tarkoituksena on kehittää arkielämässä tarvittavia taitoja ja edistää sosiaalisten suhteiden syntymistä. Toiminta tapahtuu kodin ulkopuolella ja mieluiten jokaisena arkipäivänä. Ehkä päivätoimintaa luonnollisempi tapa yhdessäoloon voisi olla opiskelu, vapaa-ajantoiminta tai jokin harrastus, jossa tapaisi ei-vammaisia. (Lampinen 2007, 126–128.)

4.5 Asuminen

Itsenäinen asuminen ei ole lainkaan itsestänselvyyttä vaikeavammaiselle. Hän tarvitsee tilan, jonne voi sijoittaa tavaransa, mutta jossa hänellä tulee olla myös saatavilla välttämättömät palvelut. Asukkaana pitää voida tuntea olonsa turvalliseksi. Asuminen on siis kokonaisuus. Palveluasuntojen tulee olla muun asutuksen keskellä, jossa tärkeimmät palvelut kuten kauppa, pankki ja posti ovat helposti saavutettavissa (Lampinen 2007, 161–163). Yksinasuville kehitysvammaisille on tarjolla vain vähän itsenäistä elämää tukevia palveluja. (Lampinen 2007, 185). Mahdollinen henkilökohtainen avustaja auttaa arkielämän askareissa sekä sosiaalisissa taidoissa. Yhteistyö kehitysvammaisen, hänen vanhempiensa ja avustajien kesken on ensiarvoisen tärkeää. Vammaisen toiveitten ja itsenäisyyden tukemisen on oltava toiminnan lähtökohtana (Lampinen 2007, 186) Jos vammaisen ei lähde liikkeelle vanhempiensa kodista tai omasta asunnostaan, hän laitostuu liian helposti. (Lampinen 2007, 192.)

5 TUTKIMUSPROSESSIN KUVAUS

5.1 Tutkimuksen tavoite

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millainen merkitys sisupartio toiminnalla on kehitysvammaisen lapsen ja nuoren elämään. Aikaisempia vastaavia tutkimuksia ei ole aiheesta tehty, joten halusin selvittää millä tavalla partio-ohjelma vaikuttaa mukana olvien sisujen kehitykseen. Millaista kehitystä on havaittavissa jokapäiväisissä toimissa ja liikkumisessa myös kodin ulkopuolella, ja miten se on vaikuttanut heidän itsetuntoonsa ja luottamukseensa selviytyä itsenäisesti elämän arkisista asioista.

Tutkimustulosten perusteella voidaan arvioida sisupartio toiminnan merkitystä ja pyrkiä sen myötä ohjelman kehittämiseen siten, että se tukisi mahdollisimman hyvin sisujen tasapainoista elämänhallintaa. Toiminnassa ja sen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota siihen, että mukana olijat joutuvat itse miettimään mitä ja miten tehdään sekä mikä heille on tarpeellista ja tärkeää heidän arjessaan. Sisuja tulee pyrkiä kannustamaan aktiivisuuteen kaikin tavoin niin partiossa kuin sen ulkopuolellakin.

5.2 Kohderyhmät ja tutkimusmenetelmät

Tutkimuksen toiseksi kohderyhmäksi valitsin sisupartiolaiset, jotka olivat osallistumassa partiojohtajakoulutukseen. Tämä kurssi oli sovellettu vastamaan heikompiteasoisten sisujen kykyjä. Kurssilla tavoitin suuremman joukon yhdellä kertaa. Toisena kohderyhmänäni olivat sisujohtajat, jotka osallistuivat samana viikonloppuna järjestetyille sisujohtajapäiville.

Tutkimusmenetelmäksi valitsin sisujen osalta haastattelun (liite 5). Kaikki sisupartiolaiset nimittäin eivät osaa lukea tai lukevat hyvin huonosti ja kirjoittaminenkin on heikkoa. Sisujohtajille tein hiukan toisensisältöisen kyselyn (liite 6). Viikonlopun tapahtumien aikana ohjelmaa oli niin runsaasti, ettei haastatteluja ollut mahdollista tehdä johtajille.

5.3 Aineiston keruu, analysointi ja aikataulu

Aineiston keräsin kahdeltatoista sisulta sovelletulla partiojohtajakurssilla Järvi- Suomen Partiolaisten kurssikeskuksessa Toivakassa. Samalla tavoitin kymmenen sisujohtajaa Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry:n sisujohtajapäiviltä.

Kyselyn aikataulu määräytyi Järvi-Suomen Partiolaiset ry:n tapahtumakalenterin mukaan viikonlopulle 19.–20.10.2013. Sisujen partiopäällikkökurssin kanssa samaan aikaan oli järjestetty myös valtakunnalliset Suomen Partiolaisten–Finlands Scouter ry:n sisujohtajapäivät. Tulokset analysoin tammikuussa 2014.

Kaikille kyselyihin osallistuville tein selväksi ensin ryhmässä, että olin tekemässä opinäytetyötä kouluuni. Kävimme läpi kysymykset yhdessä kevyesti. Kerroin kaikille tutkimukseen osallistuville, ettei heidän henkilöllisyytensä tule kenenkään ulkopuolisen tietoon eikä heidän vastauksiaan missään muodossa anneta muille tahoille eteenpäin. Pyysin suostumuksen kysymysten esittämiseen kaikilta ensin ryhmässä. Sisuilta varmistin vielä toistamiseen henkilökohtaisesti luvan haastatteluun ennen sen aloittamista. Aiheet eivät menneet liiaksi henkilökohtaisuuksiin. Sisuilla ei ollut mitään sitä vastaan, että he kertoivat esille tulevista asioista.

Tutkimusaineiston analysoinnin tein manuaalisesti, vanhanaikaisesti kynän ja paperin avulla. Kävin läpi kaikki vastauslomakkeet, ja kokosin vastaukset niin, että saatoin tehdä niistä vertailua varten kuvioita. Vastauslomakkeita oli sen verran vähän, että tulosten käsitteleminen oli mielekästä tehdä tällä tavalla.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa se, että kyselyyn osallistui varsin pieni joukko sisuja (12) sekä sisujohtajia (10). Toisaalta he edustivat eri lippukuntia ympäri maata, joten se antoi tietoja käytänteistä eri tahoilla. Sisujen luku- ja kirjoitustaito ovat yleensä varsin heikot, joten oli syytä käydä kysymykset läpi haastattelemalla. Tällöin saatoin tarvittaessa heti selventää sisuille kysymyksiä ja varmistua siitä, että itse ymmärsin puolestani vastaukset oikein.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1 Sisujen taustatietoja

Sisujen haastatteluun osallistui 12 henkilöä. Heidän keski-ikänsä oli noin 36 vuotta; nuorin oli 18- ja vanhin 62-vuotias. Sisuista kaikki olivat olleet partiossa yli kymmenen vuotta.

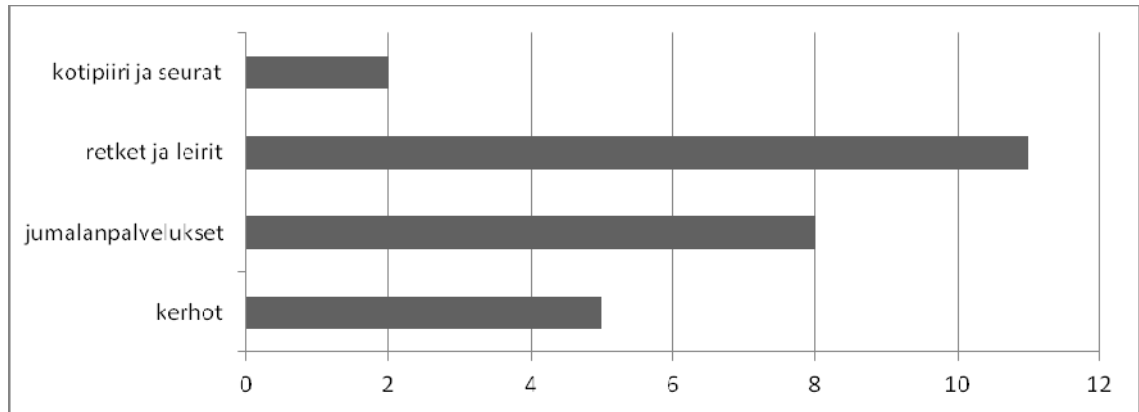
Haastatteluun osallistuneista sisuista asui asuntolassa tai tukiasunnossa kaksi kolmannesta. Loput heistä asuivat joko vanhempiensa luona, palvelutalossa tai omassa asunnossaan.

Sisuista kävi töissä yhdeksän, eläkkeellä oli kaksi, ja yksi kävi ammattikoulua. Valtaosa työssä käyvistä oli sijoittunut sosiaalipuolelle esim. keittiötöihin.

6.2 Sisujen sosiaalinen elämä ja harrastukset

Sisuilla sosiaalinen elämä näyttää tutkimuksen tulosten perusteella varsin vilkkaalta. He harrastavat ja liikkuvat melko paljon ja heillä on useita ystäviä ja kavereita. Hyviä ystäviä löytyi yhtä paljon partiosta kuin muualtakin. Kaverit olivat yleensä toisia partiolaisia.

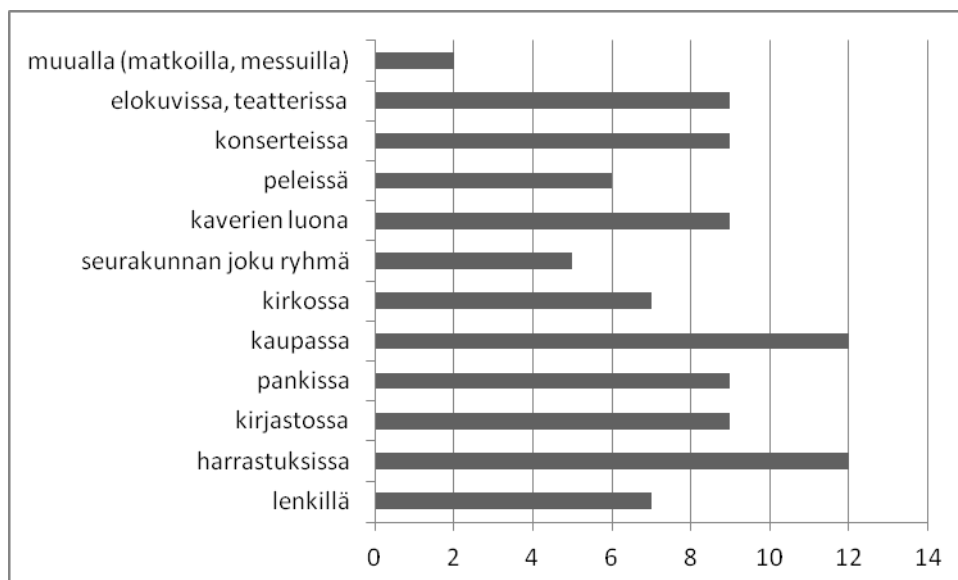
Sisuille tehdyssä kyselystä kävi ilmi, että osallistuminen seurakunnan retkille ja leirille oli hyvin mieluisaa (kuvio 1).

KUVIO 1. Sisujen osallistuminen seurakunnan eri tilaisuuksiin (n=12).

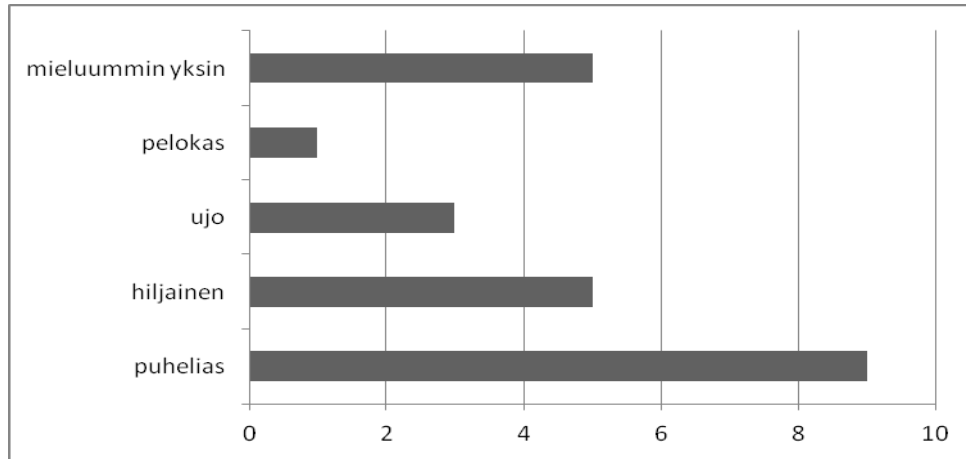
Partion lisäksi noin puolella harrastuksena oli tanssi. Muun liikunnan jossakin muodossa mainitsi sisuista yhdeksän henkilöä ja musiikkiharrastuksen soittamisen tai kuuntelemisen muodossa kuusi. Jokunen kävi keskustelupiirissä tai teki käsitöitä, yksi mainitsi myös videoiden tekemisen. Yleensä harrastukset edellyttivät kotoa harrastuspaikalle lähtemistä, eikä siinä näyttänyt olevan ongelmia. Kulkeminen tapahtuu usein yksin, joskus ryhmän tai vanhempien mukana.

Sisun lähtiessä kodin ulkopuolelle kulku suuntautuu useinmiten joko harrastuksiin tahi kauppaan (kuvio 2).

KUVIO 2. Sisujen liikkuminen kodin ulkopuolella (n=12).

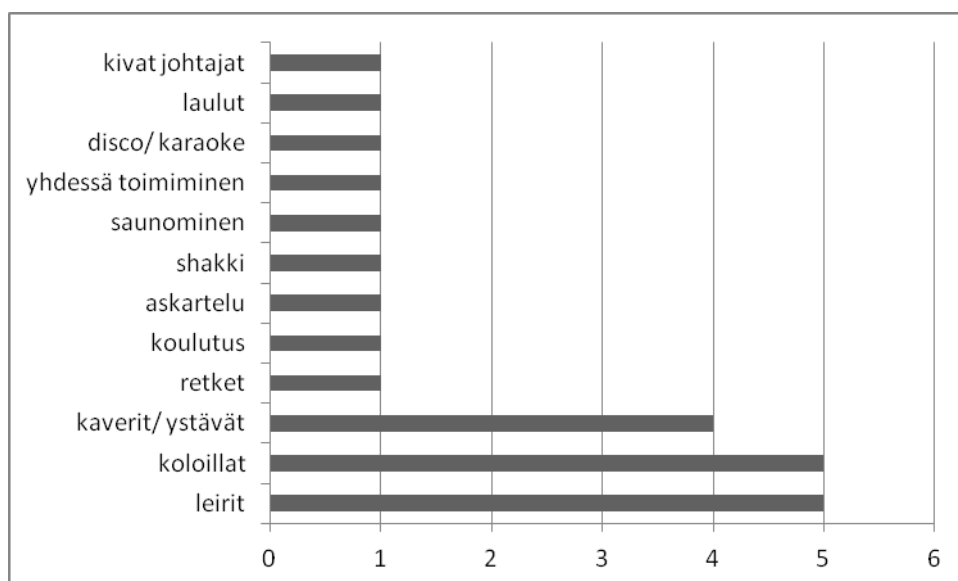
Muiden ihmisten seurassa olemisen sisut kokivat vaihtelevasti. Suurin osa piti itseään puheliaana, mutta monet sanoivat olevansa joissakin tilanteissa hiljaisia, ja melko moni halusi olla aika ajoin yksin (kuvio 3).

KUVIO 3. Kuvaus, millaiseksi sisut kokevat itsensä muiden seurassa (n=12).

Noin puolet sisuista liikkui ulkona yksin, vanhempien tai ryhmän mukana. Hoitajan kanssa asioi ja kulki haastatelluista kolme. Partion sanoivat rohkaiseen liikkumiseen kodin ulkopuolella yhdeksän. Kolme henkilöä ei ottanut asiaan kantaa.

Sisuista kaikki olivat harrastaneet partiota enemmän kuin kymmenen vuotta. Pisin partiotaival on kestänyt noin 30 vuotta. Partio toiminnassa mukana pitävät lähinnä kaverit, leirit ja ulkoilu. Partiossa kivointa ovat kaverit ja ystävät, koloillat sekä leirit (kuvio 4).

KUVIO 4. Asia, mikä on partiossa kivointa (n=12).

Ikäviksi partiokokouksissa koettiin kiire, kolon ahtaus ja toisten riehuminen. Ikävistä asioista oli mainintoja vain vähän.

Partion koki hyödylliseksi yli puolet. Jonkun mielestä siitä oli hyötyä työssä, ja toinen iloitsi siitä, että oli oppinut sytyttämään tulen takkaan.

6.3 Erilaisia opittavia asioita oli paljon

Partiossa opittaviin asioihin kuuluivat mm. kotiin liittyvät taidot kuten esim. perunoiden kuoriminen ja leipominen. Partioon liittyviä asioita olivat symboliikka, nousujohteisuus, päämäärähakuisuus ja johtaminen. Retkeilyyn liittyvistä asioista oli mainittu suunnistaminen, ensiaputaidot, metsässä selviytyminen, rakentelu ja partioretkely. Askartelu ja kädentaidot oli mainittu sekä erilaisten pelien pelaaminen. Joukkoon mahtui myös saunan lämmittäminen.

Asioita, joita sisut halusivat oppia elämässä yleensä, olivat niin ikään kotiin liittyviä taitoja mm. ruoan laitto, kaupassa käynti ja itsenäisyys. Haastavampina asioina mainittiin iPadin käytön opettelu ja tukihenkilönä toimimisen mahdollisuus sekä isoilla autoilla ajamaan oppiminen (myös lentokone kävisi!).

6.4 Sisujohtajien taustatietoja

Sisujohtajia osallistui kyselyyn kymmenen. Keski-ikä oli noin 30 vuotta. Nuorin oli 16- ja vanhin 47-vuotias. Lähes kaikilla oli usean vuoden kokemus sisujohtajana toimimisesta. Kolmella johtajalla sitä oli alle kaksi vuotta, yhdellä kolme vuotta, viidellä 6–7 vuotta ja yhdellä 20 vuotta.

Yhtä johtajaa lukuun ottamatta kaikilla oli oma sisuryhmänsä vedettävänä. Suurin osa heistä oli toiminut partiopiirinsä sisujaostossa. Yksi heistä oli SP:n (Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry) koordinaatioryhmän jäsen.

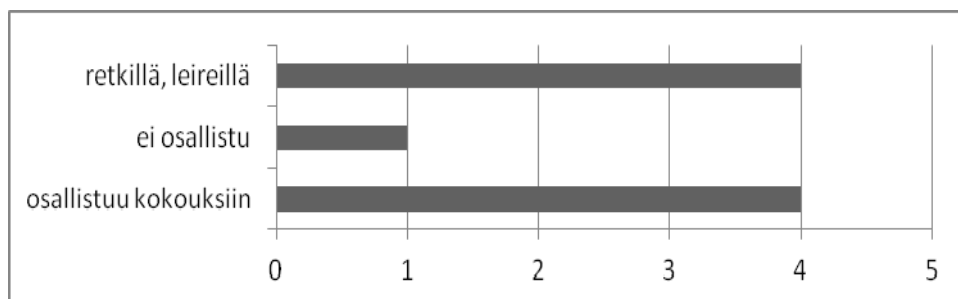
6.5 Sisupartio toiminta osana seurakunnan toimintaa

Kaikkien näiden sisupartiointiin osallistuvien lippukuntien taustayhteisönä oli seurakunta, ja kokoukset pidettiin seurakuntien tiloissa yhtä lukuun ottamatta. Kokoontumistiloihin kulkeminen ja itse tilat olivat lähes esteettömiä. Vaikeutta liikkumiselle kokoontumistiloissa aiheuttivat yhdessä tapauksessa portaat tai muuten ahtaat kulkuväylät.

Oman seurakunnan tarjoaman tuen lisäksi toiminnalla oli vain vähän muita tukijoita. Yhdellä lippukunnalla oli oma tukiyhdistyksensä, ja toinen lippukunta saattoi saada naapurilippukunnan leirimajan käyttöönsä.

Uskontokasvatus oli sisujohtajien tehtävä. Yli puolella ryhmistä kristillisyyttä näkyi viikkokokouksen ohjelmassa yleensä iltahartautena ja osallistumisena esim. syys- ja joulukirkkoihin.

Seurakunnan työntekijät olivat mukana kokouksissa pyydettyinä. Säännöllisesti he osallistuivat retkien ja leirien vetämiseen sekä materiaalien hankkimiseen (kuvio 5).

KUVIO 5. Seurakunnan työntekijän osallistuminen toimintaan (n=9).

6.6 Sisupartio toiminnan näkyminen sisujen kehityksessä

Sisutoiminnassa johtajat pitivät tärkeänä yhdessä toimimista, uusien asioiden ja sosiaalisten taitojen oppimista. Vammaisten, etenkin kehitysvammaisten, oli vaikea löytää itselleen säännöllistä harrastusta. Sisupartio oli heille oivallista toimintaa, ja leirit sekä retket toivat heille virkistystä. Useat johtajat mainitsivat myös, että sisuryhmäläiset kokiivat usein itsensä ”oikeiksi” partiolaisiksi ja osaksi suurta partioliikettä.

Kun kokouksissa opeteltiin uusia asioita, ja toisaalta liikuttiin ulkona sekä erilaisissa tapahtumissa, se rohkaisi sisuja kokeilemaan uusia taitojaan partion ulkopuolella ja lähtemään entistä rohkeammin liikkeelle yksin tai ryhmässä.

Sisujohtajille tehdyssä kyselyssä kävi ilmi, että sisujen toiminta oli nousujohteista kuten muissakin partioryhmissä. Tehtävien vaikeutuminen piti mielenkiintoa yllä, joten sisut halusivat pysyä tässä kaveriryhmässään oman johtajansa kanssa vuodesta toiseen. Hienoa oli, jos joku ryhmän jäsenistä eteni jopa johtajaksi asti. Sisusta oli myös kivaa voida kertoa muille harrastuksestaan. Lippukunnan sisällä ja ympäristössä sisujen näkeminen eri tilanteissa auttoi ymmärtämään erilaisuutta sekä synnyttämään kaverisuhteita eri ryhmien ja ihmisten kesken.

7 SISUPARTIOINNIN TUKI ITSENÄISTYMISELLE

Tutkimuksen tavoitteeksi olin asettanut selvittää, onko sisupartiotoiminnalla merkitystä nuorten itsetunnon muodostumiselle ja itsenäistymiselle. Koottuani sisujen haastattelun ja sisujohtajien kyselyn tulokset olin entistä vakuuttuneempi siitä, että sisupartiotoiminta edesauttaa sisujen sopeutumista mahdollisimman täysivaltaisiksi yhteiskunnan toimiviksi jäseniksi.

Sisupartiolaiset näyttävät olevan aktiivisia ja monista asioista kiinnostuneita. Partio tuntuu olevan useille keskeinen ja säännöllinen harrastus ja joillekin ainoa. Partiokokouksissa on tarkoituksenmukaista antaa erilaisia tehtäviä sisujen suoritettaviksi. Tarvittaessa heitä ohjataan ja neuvotaan. Kun tehtävä on suoritettu, sisuille annetaan tunnustusta onnistumisesta. Tämä rohkaisee heitä ja lisää näin heidän itseluottamustaan. Koululle, retkelle tai leirille osallistuminen rohkaisee tutustumaan ulkomaailmaan, ja helpottaa kodin ulkopuolelle lähtemistä, koska kaverit ja kivat jutut odottavat partiossa. Erilaiset sovelletut partiokurssit ovat tarpeellisia sisuille, ja ne kehittävät heidän itseluottamustaan.

Kolon ulkopuolella liikkumisella koetetaan rohkaista sisuja hoitamaan itsenäisesti arkisia asioita kuten esim. kaupoissa ja pankissa käyntejään. Partiossa sisut haluavat oppia ihan tavallisia arkisia askareita selviytyäkseen omatoimisesti jokapäiväisessä elämässä kotonaan. Partion ulkopuolella halutaan oppia lähes samanlaisia taitoja. Uusien asioiden oppiminen kohottaa itsetuntoa ja se taas edistää sisujen itsenäistymistä. Mikä koskee tervettä itsetuntoa ns. normaaleilla, pitää paikkansa myös vammaisten kohdalla. Tosin heille on oman arvonsa tunteminen haasteellista, koska he ovat yleensä tietoisia puutteistaan. Tästä syystä heille on tarpeellista saada ulkopuolelta mahdollisimman paljon kannustusta, hyväksyntää ja kiitosta. Saadessaan itseluottamusta sisujen toivotaan uskaltautuvan hakeutumaan työelämään ja tukitoimien kautta ehkä myös lopulta avoimille työmarkkinoille.

Sisujen ja peruspartiolaisten yhteiseen toimintaan ja kontaktien luomiseen olisi hyvä kiinnittää erityisesti huomiota, sillä tästä hyötyisivät molemmat osapuolet. Peruspartiolaiset näkisivät ja kokisivat vastaisuudessa sisujen kanssa toimimisen aivan normaalina

ja mukavana tapana tehdä asioita yhdessä. Sisut puolestaan saivat kokemuksen tulla nähdyiksi ja hyväksytyiksi juuri sellaisina kuin he ovat. On kuitenkin pyrittävä arvioimaan ja ennakoimaan tilanteet, niin että ne olisivat suotuisat yhteisölle ja ettei peruspartiolaisten mahdollinen negatiivinen asenne loukkaisi sisuja.

Tutkimusta tehdessäni huomasin tarkoituksenmukaiseksi kerätä sisuilta tiedot haastatteleamalla. Tähän päädyin siitä syystä, että heidän luku- ja kirjoitustaitonsa ovat usein varsin puutteelliset. Haastattelun kuluessa saatoin tarvittaessa selventää esittämäni kysymystä ja lisäkysymyksillä varmistua siitä, että itse olin tulkinnut vastauksen oikein.

Sisupartioon liittyviä aikaisempia tutkimuksia löysin joitakin, mutta ne eivät käsitelleet kyseistä aihetta.

8 SISUJEN KANNUSTAMINEN

Jos muualla sisuryhmissä on ollut havaittavissa partiokurssien rohkaisevaa vaikutusta sisujen itsetunnon lisääntymiseen ja itsenäistymiseen, niin voi vain toivoa, että sovellettua kurssitoimintaa aletaan kehittää lisääntyvässä määrin ympäri Suomea.

Sisujohtajille tulisi myös järjestää enemmän koulutusta ja vertaistukea, jolloin on mahdollista vaihtaa ajatuksia ja kokemuksia, joita on tullut vastaan matkan varrella. Näin saataisiin uusia näkökulmia sisutoimintaan, sillä se vaatii paljon partio-ohjelman soveltamista.

Monimuotoista toiminnallisuutta voitaisiin toteuttaa osaltaan lisäämällä sisujen ja peruspartiolaisten yhteistoimintaa. Näin ennakkoluuloja voitaisiin hälventää ja ehkä sisujohtajien rekrytointikin olisi vastaisuudessa helpompaa.

Tämä tutkimukseni käsitti jo partiossa olevien kehitysvammaisten itseluottamusta ja itsenäistymistä. Olisi varmaan syytä tutkia, millä muilla keinoilla voitaisiin tukea kehitysvammaisten itsenäistymistä ja osallistumista yhteiskunnan toimintaan.

9 POHDINTA

Valitessani aiheita opinnäytetyöhöni, tiedostin haasteen, pystyisinkö tutkimaan aiheita ulkopuolisen henkilön näkökulmasta. Tutkimuksen aikana toistamiseen ajattelin, että aihe oli sittenkin liian läheinen tai olin liian sisällä partiossa osatakseni kirjoittaa aiheesta sillä tavoin, että ei-partiolainenkin ymmärtäisi asian. Koetin huomioida tämän epäkohdan, mutta silti joissakin kohdissa olen tainnut kirjoittaa paikoitellen liian ylimalkaisesti, jotta asia voisi tulla täysin ymmärretyksi.

Haastattelua tehdessäni huomasin, että oli vaara tarjolla johdatella apukysymyksillä vastauksia tiettyyn suuntaan. Tämän huomattuani koetin tietoisesti välttää johdattelua ja tarvittaessa esitin samoja apukysymyksiä haastateltaville.

Tutkimusta tehdessäni käsitykseni sisupartio toiminnan tärkeydestä vahvistui edelleen. Sama huomio oli tehty myös toisaalla, sillä sisupartio toiminta palkittiin syksyllä 2013 *Suomen Unicefin Lapsen oikeuksien vaikuttaja-* tunnustuksella (Teerijoki 2013, 46–48).

LÄHTEET

- Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. C Katsauksia ja aineistoja 17. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavana verkkoversiona
<http://www.diak.fi/opiskelu/opinnaytetyo/Sivut/default.aspx>
- Autio, Seppo; Palo, Jorma; Kaski, Markus & Manninen, Anja 1992. Kehitysvammaisuus. 4.painos. Porvoo: WSOY
- Eskola, Elina & Huosianmaa, Helena (toim.) 2009. Johtajankansio Ledarmappen. Helsinki: Oy Partio Scout Ab
- Frantsi, Emilia; Isokallio, Ammi; Kemppi, Katariina; Korppinen, Mika; Ojala, Iina; Reuter, Outi & Vuorinen, Maija 2012. Avaimet Avoimuuteen. Orivesi: Oy Partio Scout Ab
- Kautto, Tuija; Soininen, Mari; Kautto, Kirsi; Viik, Katri & Lahti, Anni 2010. Sisuopas. Järvi-Suomen Partiolaiset Ry
- Keltikangas- Järvinen, Liisa 2000. Hyvä itsetunto. Juva: WSOY
- Lampinen, Reija 2007. Omat polut! Vammaisesta lapsesta täysivaltaiseksi aikuiseksi. Helsinki: Edita Prima Oy
- Lehtovaara, Maria; Honkasalo, Nana; Ali-Löytty, Hele & Malinen, Antti 2013. Sepon kirja Seurakunnan partiotyön käsikirja. Helsinki: Oy Partio Scout Ab Oy
- Malkakorpi, Lotte; Haarala, Tomi; Saloranta, Pauli; Peltola, Janne & Lehikoinen, Leena 2012. Partio-ohjelma. Helsinki: Oy Partio Scout Ab
- Puomilahti, Riitta; Lappalainen, Maija-Leena & Varis, Ulla Maarit (toim.) 2006. No johan tok! Partio Pohjois-Savossa 1900-luvulla. Kuopio: Pohjois-Savon Partiolaiset Ry
- Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry. i.a. Partiolaisten kertomaa/ Suomen Partiolaiset. Viitattu 27.12.2013 ja 15.1.2014 http://www.partio.fi/tulemukaan/partiolaisten_kertomaa. Tuloste tekijän hallussa.
- Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry. i.a. Arvot/ Suomen Partiolaiset. Viitattu 14.1.2014 <http://www.partio.fi/tutustu-partioon/arvot>. Tuloste tekijän hallussa.

Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry. i.a. Maailmanjärjestöt/ Toimintasivusto. Viitattu 27.12.2013. <http://toiminta.partio.fi/suomen-partiolaiset/maailmanjarjestot>. Tuloste tekijän hallussa.

Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry. i.a. Sisupartio toiminta/ Toimintasivusto. Viitattu 23.1.2014. <http://toiminta.partio.fi/partio-ohjelma/sisupartio-toiminta>. Tuloste tekijän hallussa.

LIITE 1.

SUOMEN PARTIOLAISTEN MONIMUOTOISUUSLINJAUS

Tämä on Partioneuvoston (IV/2011) hyväksymä Suomen Partiolaisten linjaus monimuotoisuuden ja avoimuuden toteutumisesta järjestön toiminnassa. Linjauksen toimenpide-ehdotusten kautta lisätään avoimuutta järjestön eri tasoilla. Tavoitteena on yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti toimiva monimuotoinen järjestö. Linjaus tukee monimuotoisen jäsenistömme, eli jokaisen partiolaisen, yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua partiotoimintaan omana itsenään.

”Partio on kasvatustoimintaa, jonka tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kasvua heidän yksilölliset ominaispiirteensä huomioonottaen. Päämääränä on persoonallisuudeltaan ja elämäntavoiltaan tasapainoinen, vastuuntuntoinen, aktiivinen sekä itsenäisesti ajatteleva paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen yhteisön jäsen.” (Suomen Partiolaisten peruskirja 2008).

Toiminnan perustan muodostavat peruskirjaan kirjatut periaatteet, erityisesti partion päämäärä sekä arvopohja. Käytäntöön nämä periaatteet siirtyvät partio-ohjelman ja sitä tukevan koulutusjärjestelmän kautta. Peruskirjan mukaan partion avoimuuteen kuuluu, että partion toiminnassa ja päätöksenteossa noudatetaan yhdenvertaisuuden periaatetta. Järjestössämme tulee näin ollen kunnioittaa jokaisen oikeutta tulla omana itsenään kuuluksi ja nähdäksi riippumatta seuraavista asioista: etninen tai kulttuurinen tausta, kieli, uskonto tai vakaumus, sukupuoli-identiteetti tai sukupuolen ilmaisu, seksuaalinen suuntautuminen tai toimintakyky. Toiminnassamme haluamme myös edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa, alueellista yhdenvertaisuutta sekä mahdollisuutta osallistua toimintaan perhetaustasta riippumatta.

Avoimuus on toimintaperiaate, joka lähtee jokaisesta partiolaisesta itsestään. Avoimuus tarkoittaa sitä, että jokainen, joka hyväksyy partion päämäärän ja arvopohjan, on tervetullut mukaan toimintaan. Partio on kohtaamispaikka erilaisille ihmisille ja erilaisille mielipiteille. Koska kaikilla on oltava mahdollisuus osallistua partiotoimintaan esteettömästi, osallistuminen tehdään jokaiselle mahdolliseksi siinä laajuudessa, kuin se kunkin toimintaympäristössä on mahdollista. Partiossa syrjintä ja kiusaaminen ovat ehdottomasti kielletty.

Monimuotoisuudella tarkoitetaan toiminnallista monimuotoisuutta, joka ottaa huomioon yksilöiden erilaiset tarpeet. Lisäksi monimuotoisuudella viitataan yksilölliseen monimuotoisuuteen jäsenistössämme: olemme monimuotoisia sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon ja vakaumuksen, mielipiteiden, vammojen, terveydentilan, seksuaalisen suuntautumisen ja monien muiden syiden kautta.

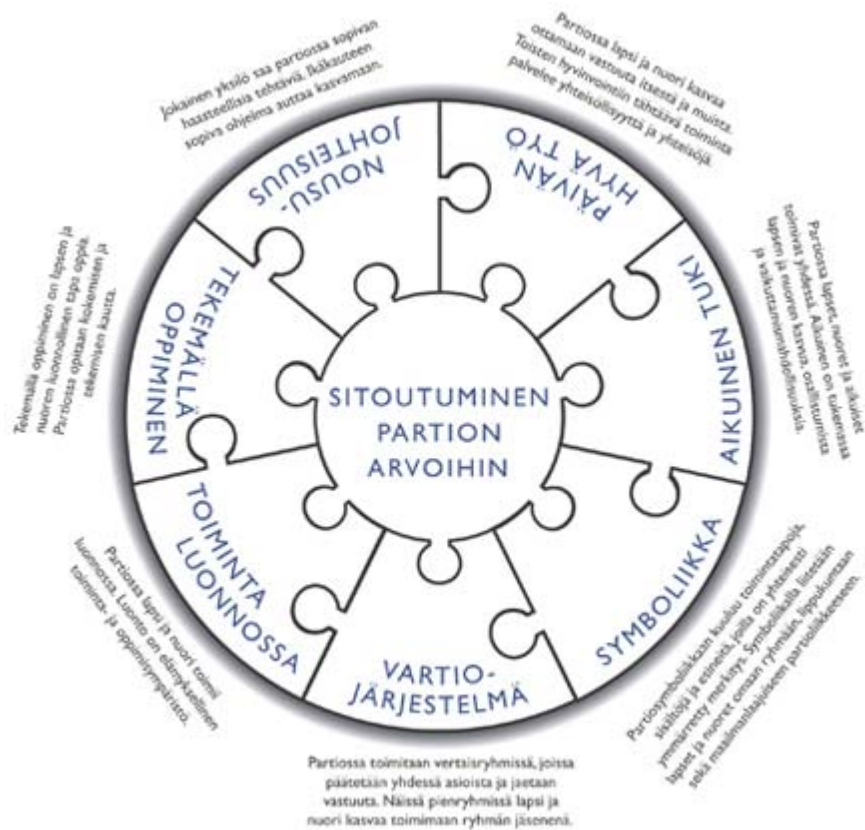
Linjaus sisältää avoimuutta edistäviä toimenpiteitä erityisesti keskusjärjestölle, partiopiireille ja lippukunnille. Partion avoimuutta edistettäessä on keskityttävä muuttamaan tällä hetkellä sitä mahdollisesti rajoittavia tekijöitä sekä varmistamaan, että partiossa kasvaa monimuotoisuutta kunnioittavia ja yhdenvertaisuutta edistäviä lapsia, nuoria ja aikuisia. Avoimuutta tukevat toimenpiteet edellyttävät sitä, että ensin ymmärrämme, millaisia esteitä avoimuudelle on. Vasta sitten voimme aloittaa keskustelun niiden poistamisesta.

Suomen Partiolaisten tavoitteena on, että partion jäsenistö edustaa väestörakennetta niin valtakunnallisella kuin paikallisellakin tasolla. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että jos piirin alueella vierasta kieltä äidinkielenään puhuvia on viisi prosenttia, tulisi silloin myös piirin lippukunnissa olla jäsenenä prosentuaalisesti yhtä paljon vierasta kieltä äidinkielenään puhuvia partiolaisia. Partio on osa yhteiskuntaa, ja haluamme tämän linjauksen kautta osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun yhdenvertaisuuden toteutumisesta. Tavoitteena on, että Suomen Partiolaiset tunnetaan laajasti avoimena ja monimuotoisuutta kunnioittavana järjestönä sekä yhdenvertaisuuden toteuttamisen hyvänä esimerkkinä Suomessa ja maailmalla.

LIITE 2.

PARTIOMENETELMÄT

Partiomenetelmä vastaa kysymykseen, miten partion päämäärään päästään. Se on työväline, jolla suunnitellaan ja arvioidaan toimintaa.

Suomalainen partiomenetelmä pohjautuu partion kansainvälisten kattojärjestöjen WAGGS:n ja WOSM:n partiomenetelmiin. Partiomenetelmä on kokonaisuus, jossa kaikki osat ovat yhtä tärkeitä; kaikkien osien tulee olla mukana partiotoiminnassa. Ei tietenkään joka hetki, mutta toiminnassa kokonaisuutena.

Partiomenetelmä on partiolle valittu tapa toimia. Myös muunlaisilla menetelmillä voisi päästä partion päämäärään, mutta se ei olisi partiota.

Partiomenetelmässä on kahdeksan osaa:

- Sitoutuminen partion arvoihin
- Symboliikka
- Nousujohteisuus
- Vartiojärjestelmä
- Tekemällä oppiminen
- Aikuinen tuki
- Päivän hyvä työ
- Toiminta luonnossa

LIITE 3.

SUOMEN PARTIOLAISET–FINLANDS SCOUTER RY:N JA SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAISEN KIRKON VÄLINEN YHTEISTYÖSOPIMUS

1. Yleistä

Suomen Partiolaisten - Finlands Scouter ry:n tarjoama partiokasvatus kehittää myönteistä asennoitumista uskontoon. Uskonnollinen kasvatus kuuluu olennaisena osana partiokasvatukseen. Näillä perusteilla lippukunnat, joilla on taustayhteisönä tunnus-
tuksellinen uskontokunta, antavat sen tunnustuksen mukaista uskonnollista kasvatusta. Lippukunnat, joilla ei ole uskonnollista yhteisöä taustayhteisönä, tukevat jäsentensä uskonnollista kehitystä sen mukaan, mihin uskonnolliseen yhteisöön he kuuluvat. Seitsemälläkymmenellä prosentilla Suomen Partiolaiset — Finlands Scouter ry:n lippukunnista on taustayhteisönä evankelis-luterilainen seurakunta. Uskonto on paitsi henkilökohtaista, aina myös yhteisöllistä ja siten kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen suhde Suomen Partiolaisten kanssa on tärkeä.

Suomen Partiolaiset — Finlands Scouter ryllä ja Suomen evankelis-luterilaisella kirkolla on pitkä yhteinen historia, josta seuraa hyvä yhteistyö kirkon ja järjestön välille. Partio on lähtökohdiltaan kristillisestä taustasta syntynyt ja kasvanut liike ja siten tätä taustaa ei tule piilottaa. Samalla on huomioitava nykyisen positiivisen uskonnonvapausajattelun hengessä myös toisin uskovat heidän vakaumustaan kunnioittaen.

2. Sopimusosapuolet

Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry (SP-FS)

SP-FS vastaa partiokasvatuksesta Suomessa. Partiokasvatuksen perusteet on kirjattu järjestön peruskirjaan. Sen mukaan partio on kasvatustoimintaa, jonka tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kasvua heidän yksilölliset ominaispiirteensä huomioon ottaen. Päämääränä on persoonallisuudeltaan ja elämäntavoiltaan tasapainoinen, vastuuntuntoinen, aktiivinen sekä itsenäisesti ajatteleva paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen yhteisön jäsen.

Partiotoimintaa ohjaa partion maailmanjärjestöjen määrittelemä arvopohja. Sen lähtökohta on ihmiskuva, jossa ihmisellä on velvollisuuksia suhteessa Jumalaan, omaan itseensä, muihin ihmisiin, yhteiskuntaan ja ympäristöön. Suhde Jumalaan merkitsee myös myönteistä asennetta uskontoon, hengellisyyden etsimistä ja elämistä oman hengellisen vakaumuksen mukaisesti. Partiossa varataan tilaa yksilön oman uskonnon harjoittamiseen.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko (Suomen ev.-lut. kirkko)

Kirkkolain 1. luvun 2 pykälän mukaan Suomen ev.-lut. kirkon tehtävä on julistaa Jumalan sanaa ja jakaa sakramentteja sekä toimia muutenkin kristillisen sanoman levittämiseksi ja lähimmäisen rakkauden toteuttamiseksi. Luterilaisen kirkon tehtäviin kuuluu huolehtia kastettujen jäseniensä kasteopetuksesta. Tähän meitä velvoittavat kaste- ja lähetyskäsky (Matt. 28:18-20) ja ns. lasten evankeliumi (Mark. 10:13-16) sekä kirkkolain (4:1) ja kirkkojärjestyksen (KJ 3:1-2) säännökset.

Suomen ev.-lut. kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategian lähtökohtana on kristillinen usko ja lähimmäisen rakkaus. Strategiassa esitetyt ratkaisut perustuvat kristilliseen ihmis käsitykseen ja arvopohjaan, evankelis-luterilaisen kirkon tunnustukseen, avoimeen ekuumeeniseen suhtautumiseen muihin kirkkoihin sekä jokaisen ihmisen vakaumuksen kunnioittamiseen.

Kirkon lapsi- ja nuorisotyön toiminta-ajatus nousee sekä lähetyskäskystä (Matt. 28:18-20) että lasten evankeliumista (Mark. 10:13-16). Niihin Kristuksen sanoihin perustuen kirkko edistää lasten, nuorten ja heidän kotiensa mahdollisuuksia kohdata ilman ehtoja armollinen Jumala. Kasvatustyötä tekemällä kirkko välittää uskon traditiota sukupolvilta toisille ja auttaa ihmisiä elämään mielekkäästi. Elämän mielekkyyden kirkko uskoo löytyvän Jumalan rakkaudesta ja lähimmäisen rakastamisesta Kristuksen antaman esimerkin ja opetuksen mukaisesti.

3. Sopimuksen tarkoitus

Sopimuksen tarkoitus on edistää uskontokasvatuksen asemaa osana SP-FS:n tarjoamaa partiokasvatusta. SP-FS:n jäsenille tarjotaan heidän uskontokuntansa mukaista tunnustuksellista uskontokasvatusta.

Partion asema Suomen ev-lut. kirkon ja seurakunnan työ-muotona on vahvistettu piispainkokouksen päätöksellä (Lapualla 14. - 15.9.1983).

Tällä sopimuksella edistetään partiokasvatusta yhtenä evankelis-luterilaisten seurakuntien lapsi- ja nuorisotyön muotona. Partiokasvatusta toteutetaan partiolippukunnissa. Seurakunnat voivat toimia rekisteröityjen tai rekisteröimättömien lippukuntien taustayhteisönä, jolloin lippukunta antaa taustayhteisön tunnustuksen mukaista uskonnollista kasvatusta.

4. Yhteistyön periaatteet

Sopimuksen hengessä osapuolet viestivät yhteistyöstä lippukuntiin sekä seurakuntiin.

SP-FS tarjoaa tapahtumissaan Suomen ev.-lut. kirkon tunnustuksen mukaista uskonto kasvatusta. Tapahtumissa huomioidaan osallistujien uskonnollinen vakaumus ja näin ollen tarjolla on myös muiden uskontokuntien tunnustuksen mukaista kasvatusta.

Kirkko tukee SP-FS:n uskontokasvatusta tekemällä kasvatus- ja koulutusmateriaaleja SP-FS käyttöön. Näitä ovat muun muassa lippukunnille suunnatut ohjeet erilaisten tilaisuuksien, kuten lupauksenannon tai hartauksien järjestämiseen moniuskontoisessa ympäristössä siten, että tavoiteltu positiivinen uskonnonvapaus toteutuu.

Osapuolet tukevat yhteistyötä ylläpitämällä seurakuntien partiotyöntekijöille suunnattua seppotoimintaa. Yhteistyö näkyy myös SP-FS:n suur tapahtumissa. Kirkon jäsenet osallistuvat partioseurakunnan toimintaan ja kirkon edustajat vierailevat tapahtumissa.

SP-FS:n asiantuntemus nuorisotoiminnan alalla on pyydettyäessä Kirkkohallituksen käytössä.

Osapuolet kannustavat lippukuntia rekisteröitymään ja lippukuntia ja seurakuntia vahvistamaan yhteistyön periaatteensa solmimalla taustayhteisösopimuksia Kirkkohallituksen ja SP-FS:n yhdessä luoman mallin mukaisesti.

5. Sopimuksen muuttaminen tai purkaminen

Sopimus on voimassa neljä vuotta kerrallaan. Sopimusta muutetaan tai uudistetaan sopiaosapuolten yhteisestä suostumuksesta. Näistä käydään aina erilliset neuvottelut osapuolten kesken.

Sopimus jatkuu sopimuskauden jälkeen automaattisesti uudella neljän vuoden kaudella, jos sopimusta ei päätetä toisen osapuolen ilmoituksesta tai osapuolten yhteisesti näin sopiessa. Ilmoitus sopimuksen päättymisestä on annettava vähintään vuosi ennen sopimuskauden päättymistä.

Sopimus hyväksytään SP-SF:n partioneuvostossa ja Kirkkohallituksen täysistunnossa. Tämä sopimus tulee voimaan 1.1.2009.

Yhteyshenkilö Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry:ssä on toiminnanjohtaja.

Yhteyshenkilö Suomen evankelisluterilaisessa Kirkkohallituksessa on Kirkon kasvatuksen ja nuorisotyön johtaja.

6. Allekirjoitukset

Tätä sopimusta on tehty kaksi samansanaista kappaletta, toinen Suomen Partiolaiset–Finland Scouter ry:lle ja toinen Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle.

Helsingissä 25.11.2008

Suomen Partiolaiset–Finlands Scouter ry.

SP-SF:n puheenjohtaja

SP-SF:n toiminnanjohtaja

Kirkkohallitus

Arkkipiispa

Kirkkoneuvos

LIITE 4:**TARINA KAHDESTA SAMMAKOSTA**

Eräessä kirjassaan Robert Baden-Powell kertoo vanhan tarinan kahdesta sammakosta, jotka eräänä päivänä hypellessään sattuiivat löytämään kerma-astian. Sammakot kurkistivat uteliaina astiaan ja putosivat siihen. Toinen sammakoista arveli kerman olevan jotakin kummallista nestettä, jossa sammakon oli mahdotonta uida. Niinpä se ei yrittänytkään, ja kun pelastajaa ei tullut, se vajosi pohjaan ja hukkui. Toinen sammakko ei antanut periksi. Se yritti uida ja potkia kaikin voimin. Välillä sekin vajosi, mutta ponnistautui taas pinnalle. Näin se jatkoi tunnista tuntiin. Ja kuinka kävikään? Äkkiä se tunsu jalkojensa alla kiinteää ainetta ja pääsi hyppäämään pois astiasta. Kerma oli sen ponnistellessa kirnuuntunut voiksi. Sisukas sammakko pelastui.

LIITE 5:

HAASTATTELU SISUPARTIOLAISILLE

- 1) Kuinka vanha olet?__
- 2) Oletko mies__ vai nainen__
- 3) Millä paikkakunnalla asut?_____
- 4) Oletko peruskoulussa__
ammattikoulussa__
töissä__
työtön__
eläkkeellä__
- 5) Käytkö seurakunnan tilaisuuksissa?

kerhoissa__

jumalanpalveluksissa__

leireillä__

muissa tilaisuuksissa__
- 6) Mitä harrastat?

- 7) Kuinka monta vuotta olet ollut partiossa?__
- 8) Missä asut?

vanhempiesi kanssa__

asuntolassa __

tukiasunnossa__

palvelutalossa__

omassa asunnossa__

9) Onko sinulla tosi hyviä ystäviä?

partiossa yleensä

0-1__ __

2-3__ __

4->__ __

10) Onko sinulla kavereita?

partiossa yleensä

0-1__ __

2-3__ __

4-6__ __

7->__ __

11) Oletko muiden ihmisten kanssa

puheliias__

hiljainen__

ujosteletko kovasti__

pelottaako__

oletko mieluummin yksinäsi__

12) Liikutko ulkona

lenkillä__

harrastuksissa__

kirjastossa__

pankissa__

kaupassa__

kirkossa__

seurakunnan ryhmässä__

kavereiden luona__

peleissä__

konserteissa__

elokuvissa/teatterissa__

muualla, missä__

13) liikutko mieluummin

yksin__

kaverin kanssa__

ryhmän mukana__

vanhemman/ vanhempiesi kanssa__

hoitajan/ ohjaajan kanssa__

14) onko partio rohkaissut ja innostanut sinua toimimaan kodin ulkopuolella

kyllä__

ei__

15) mikä pitää sinut mukana partiossa

mikä on partiossa parasta

mikä on partiossa ikävintä

16) Onko partiosta ollut hyötyä elämässäsi?

17) Mitä haluaisit oppia

partiossa _____

muissa harrastuksissa _____

yleensä elämässäsi _____

Oskari kiittää ja niiaa ja toivottaa mukavia hetkiä partiossa 😊

LIITE 6:

KYSELY SISUJOHTAJILLE

1) ikäsi___

2) paikkakunta missä toimit sisujohtajana_____

3) minkä seurakunnan alueella lippukuntanne toimii?_____

3) kauanko olet ollut mukana sisutoiminnassa?_____

4) mikä on lippukuntanne taustayhteisö?_____

5) onko lippukunnallanne/ ryhmällänne muita yhteistyökumppaneita_____

6) oletko mukana viikkotoiminnassa tai muuten säännöllisessä toiminnassa_____

7) roolisi sisutoiminnassa?

8) näkyykö sisutoiminnassanne kristillisuus

kyllä__

ei__

jos näkyy, niin millä tavalla?_____

osallistuuko seurakunnan työntekijä toimintaanne miten?_____

9) millaiset kokoontumistilat teillä on käytettävissä

omat__

seurakunnan__

yleiset kokoontumistilat__

oppilaitoksen tiloissa__

palvelutalon tiloissa__

jokin muu, mikä_____

10) onko käytössänne olevat tilat esteettömät__

ellei, niin millaisia ”kompastuskiviä” teidän tiloistanne löytyy?

11) näkemyksesi sisutoiminnan merkityksestä ryhmäläisiin hyötyjä

haittoja

partion sisällä

ja sen ulkopuolella

tai muuten vaan havaintojasi aiheesta

tai sen vierestä

Oskari kiittää ja niiaa ja toivottaa ikimuistoisia hetkiä sisujen kanssa partiovasemmalla

